

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ทำการศึกษาแนวคิดในเรื่องพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีอาญา โดยจะทำการศึกษานวความคิดการนำพยานผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่กระบวนการพิจารณา สถานะของพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงวิธีการในการตรวจสอบและการคัดค้านพยานผู้เชี่ยวชาญ ตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

นอกจากนี้การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 243 ให้พยานผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบความเห็นได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ เพราะในชั้นพิจารณาพยานผู้เชี่ยวชาญจะสามารถถูกคัดค้านด้วยเหตุเช่นเดียวกับผู้พิพากษาและการถามค้านโดยคู่ความทั้งสองฝ่ายด้วย พยานผู้เชี่ยวชาญจะมีความเป็นกลางหรือความเห็นน่าเชื่อถือหรือไม่ และปัญหาในกรณีที่พยานผู้เชี่ยวชาญถูกคู่ความฟ้องร้องในฐานะหมิ่นประมาทหรือเบิกความเท็จเนื่องจากสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็น ทำให้คู่ความซึ่งได้รับผลร้ายไม่พอใจ เป็นผลให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติตามหน้าที่กลับต้องมาเผชิญกับการฟ้องร้องดำเนินคดีซึ่งไม่ยุติธรรมต่อผู้ที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือศาลในการค้นหาความจริง และกฎหมายมิได้มีความคุ้มครองใดให้แก่พยานผู้เชี่ยวชาญเลย

จากการศึกษาผู้เขียนมีความเห็นว่าพยานผู้เชี่ยวชาญอาจถูกคัดค้านได้ หากมีส่วนได้เสียในคดีหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในพื้นที่ (conflict of interest) ศาลควรจะเปลี่ยนตัวผู้เชี่ยวชาญทันทีหากมีความเสี่ยงที่จะทำให้ความยุติธรรมเสียไปเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิในแก่คู่ความที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และโดยหลักพยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องมาเบิกความในศาลเพื่อเป็นการตรวจสอบในกระบวนการถามค้าน (cross-examination) โดยคู่ความและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาควรจะบัญญัติหลักการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญแยกจากพยานบุคคลทั่วไปเพราะพยานผู้เชี่ยวชาญให้การในลักษณะที่เป็นความเห็นซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ที่น่าเชื่อถือ และควรจะมีการบัญญัติในเรื่องการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันพยานผู้เชี่ยวชาญที่จะไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจากการปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความเห็นตามความสัตย์จริงและเป็นอิสระ ปราศจากอิทธิพลใดๆ อย่างไรก็ตามศาลควรมีบทบาทในการค้นหาความจริงในคดีด้วยการเป็นผู้ริเริ่มในการแสวงหาความจริงด้วยการแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญของศาลในกรณีที่มีความจำเป็นแต่ก็ไม่ตัดสิทธิคู่ความในการอ้างพยานผู้เชี่ยวชาญ และมีได้ผูกมัดศาลว่าต้องตัดสินตามความเห็นนั้น ศาลต้องรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงก่อนจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีเพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามหลักการตรวจสอบ

Abstract

This thesis is a study on the theory of expert witness in criminal procedure focusing on the theory of presenting an expert witness into the trial, the roles of the expert witness, and the examining as well as challenging the expert witness in Thai law and other countries'.

Furthermore, the amendment of article 243 of The Criminal Procedure Code which revised the fact that there is no requirement of expert witness's appearance to testify in court, which contrasts to the theory of disclosure trial in the presence of parties. It is because the expert witness, in procedure, can be offended or challenged by the parties with the same reasons as the judges can be and also be able to cross examined. The question on the reliability of the expert witness and threats of suit from disappointed clients on of insulting or forswearing has also been raised, since it is not impartial for the expert witness that assists the court in fact finding and there is no immunity for the expert witness.

The study has shown that, the expert witness might be able to be challenged if he had, even partly, a conflict of interest. The court might substitute the expert witness in the case where the expert could not be neutral. Because parties should have a right to a fair trial. Regard to the principles, the expert witness must come to testify before court on the cross-examination by parties. The Criminal Procedure Code should be separated the hearing of an expert witness from lay witness. This due to an expert witness testifies and gives the opinions based on his expertise and reliable-knowledge. Moreover, The Criminal Procedure Code should provide the privilege and the immunity of the expert witness on not being prosecuted from rendering opinions by honesty and fearless.

The court should have active role in fact-finding in cases by appointing the expert witness, if necessary, however, the court should maintain the rights of parties in selecting their own expert witness. The court will not be obliged to the opinions of the expert witness. The court must precede with all sensible evidences before rendering the judgment so that the criminal procedure can be fair under the examination.